

Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут економіки і права
Кафедра туризму і готельно-ресторанної справи

**ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

До 20-річчя кафедри туризму і готельно-ресторанної справи

*Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції*

16 травня 2024 р., м. Черкаси

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Черкаська обласна державна адміністрація;
Університет Грінвіча (Велика Британія)
Яський державний університет ім. А.Й Кузи (Румунія)
Працький університетський коледж (Чехія)
ISMA Вища школа менеджменту інформаційних систем (Латвія)
Політехнічний університет Валенсії (Іспанія)
Державний Університет ім. А. Руссо (Молдова)
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Центральноукраїнський національний технічний університет

ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

**До 20-річчя кафедри туризму і готельно-ресторанної
справи**

*Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної
конференції*

(16 травня 2024 р., м. Черкаси)

Черкаси
Видавець Юлія Чабаненко
2024

УДК 338.48:33214

ББК 65.43

Т 88

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 10 від 25 квітня 2024 року)*

Відповідальні за випуск Красномовець В. А., Пасєка С. Р.

Т 88 Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (16 травня 2024 р., м. Черкаси). – Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко, 2024. – 216 с.

У збірнику представлені статті вчених, молодих дослідників, представників туристського бізнесу, присвячені теоретичним і прикладним питанням туризму і гостинності, маркетингу та менеджменту у сфері туризму і гостинності, економічним проблемам у розвитку туризму і готельно-ресторанного бізнесу, професійному розвитку персоналу і корпоративній культурі, формуванню соціального капіталу у сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу, інфраструктурі туризму, аспектам конкурентоспроможності підприємств туристичної галузі, розвитку окремих видів туризму, організації дозвілля та відпочинку туристів, міжнародному співробітництву в галузі туризму.

Усі матеріали надруковано у авторській редакції. Відповідальність за зміст публікації покладено на авторів.

ББК 65.43
© ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024

ЗМІСТ

Секція 1. Туризм і гостинність: теорія і практика	
<i>Petelca Oleg, Ciprian-Constantin Pătrăuceanu, Daniel Badulescu, Iurie Beșliu, Veronica Garbuz</i>	
Family life cycle - a socio-demographic variable of the rural tourism consumer profile	9
<i>Бейдик О. О., Гладкий О. В., Гетьман В. І.</i>	
Рекреаційно-туристські терміни і поняття в законотворчості та теорії туризму	12
<i>Бейдик О. О., Красномовець В. А.</i>	
Екзистенційне значення, специфіка та трансформація туризму	15
<i>Барвінок Н. В.</i>	
Міжкультурна комунікація як чинник ефективної маркетингової діяльності туристичного підприємства	18
<i>Бровенко Т. В., Антоненко А.В.</i>	
Низькоглікемічне меню етнічних ресторанів	20
<i>Воробей М. В.</i>	
Туристичний потенціал природнього об'єкта на прикладі Аризонського кратера	22
<i>Гусарова М. Ю.</i>	
Наукове підґрунтя дослідження туристичних кластерів	24
<i>Демко В. С.</i>	
Значення розвитку міжнародного туризму в світі	28
<i>Зінська Т. В.</i>	
Досвіт пізнавального туризму в столиці Італії Рим	32
<i>Кирилюк І. М.</i>	
Роль туризму у забезпеченні сталого розвитку	34
<i>Кочума І. Ю.</i>	
Смартизація туристичної галузі в контексті реалізації концепцій сталого розвитку та розвитку людського потенціалу	37
<i>Малий А. О.</i>	
Трудовий потенціал населення в контексті розвитку туризму	40
<i>Мальська М. П., Філь М. І.</i>	
Гостинність : сирний пейринг та його особливості	45
<i>Миколенко К. В., Красномовець В. А.</i>	
Програма екологічного маркування закладів гостинності Green Key: суть та особливості сертифікації	48
<i>Пасєка С. Р.</i>	
Методичний аспект у дослідженні сфери туризму та викладанні фахових дисциплін	50

Скляр Г. П., Кобобел А. Є.	
Дозвіллево-туристична діяльність: трансдисциплінарний погляд	54
Сухорукова А. С.	
Організація роботи закладів ресторанного господарства з використанням новітніх технологій і устаткування	57
Хохлова Л. М.	
Особливості торговельного обладнання закладів гостинності	60

Секція 2. Актуальні питання розвитку туризму і готельного господарства в Україні та світі.

Trusevici Alla	
Problemele avantajului tehnologic al unei firme pe piața	63
Polyakova-Nesterenko Oksana	
Sustainable values and intercultural tourism	67
Гладкий О. В., Бейдик О. О.	
Current state and problems of mice tourism development in Ukraine	70
Kudla Nazar, Okapa Krzysztof	
Zagroga edukacyjna jako markowy produkt turystyczny na obszarach wiejskich	74
Благополучна А. Г.	
Впровадження роботизації в Україні у сфері туризму та гостинності	77
Бортник А. Г.	
Відновлюючий потенціал туризму	79
Босецька Н. Г.	
Секрет успішності ресторанів швидкого харчування KFS	81
Войцеховська Я. Б.	
Бутік готелі як сучасний тренд розвитку вітчизняного готельного бізнесу	84
Гадецька З. М.	
Переваги застосування хмарних технологій в туризмі і гостинності	86
Дроботова М. В., Луценко В. В.	
Процесні інновації – сучасні драйвери туристичного бізнесу	89
Кампов Н. С., Касинець О. В.	
Концептуальні засади розвитку туристичної сфери в Україні	92
Кирніс Н. І., Кобік А. В.	
Інноваційна політика як невід'ємна складова ефективного функціонування підприємства ресторанного господарства	95
Комелєва Д. Ю., Дроботова М. В.	
Аналіз тенденцій та інновацій розважальних послуг в готелях	97
Комлєва М. О.	

Про деякі логістичні проблеми туристичного комплексу Китаю <i>Кравченко А. В.</i>	100
Перспективи розвитку регіонального молодіжного туризму в Україні <i>Литвин О. В.</i>	102
Вплив туристичного сектору на соціально-економічний розвиток України <i>Мазур С. Є.</i>	105
Економічна активність в діяльності закладів гостинності <i>Мальська М. П., Жук Ю. І., Лемега Н. М.</i>	107
Проблеми впровадження персоналізованого сервісу у готельному бізнесі <i>Маркова М. О.</i>	110
Актуальність круїзних подорожей <i>Поворознюк І. М.</i>	113
Емпіричний маркетинг в індустрії гостинності <i>Поліщук Я. В.</i>	116
Організація харчування під час круїзних подорожей <i>Самофін В. В., Красномовець В. А.</i>	118
Головні аспекти корпоративної соціальної відповідальності закладів гостинності в Україні <i>Узоровський В. М.</i>	120
Розвиток індустрії швидкого харчування в Україні <i>Хімич Н. А.</i>	122
Дослідження роботи ресторану з етнічною концепцією <i>Яценко В. М.</i>	124
Державна політика у сфері туристичних послуг	127

Секція 3. Стан туризму і готельного господарства в Україні у військовий період

<i>Рутинський М. Й.</i> Готельно-ресторанний бізнес України: трансформації в реаліях воєнного часу	131
<i>Депутат Л. Ю.</i> Формування туристичного іміджу України в умовах російсько- української війни	133
<i>Дробиш Л. В., Карпенко Ю. В., Карпенко Н. М.</i> Внутрішній туризм як чинник економічного зростання регіонів України	136
<i>Ніколенко Н. В., Ткачук О. В., Коваленко Н. О.</i> Вплив війни на заклади галузі гостинності: залученість української культури та внутрішній туризм	139

Секція 4. Управління у сфері гостинності

<i>Chiseliov Lilia</i>	
Utilizarea marketingului ca funcție principală în gestionarea unei întreprinderi	143
<i>Бондарєва К. І., Лазаренко Д. О.</i>	
Управління готельним господарством регіону	146
<i>Бричук Ю. В., Непийвода А. Р.</i>	
Публічне адміністрування розвитку туризму на прикладі Уманської територіальної громади	148
<i>Волощенко К. О.</i>	
Розвиток підприємництва в готельно- ресторанній сфері та шляхи його активізації	151
<i>Гаража М. Ю., Месробян М. С.</i>	
Особливості управління бізнес-проектами в галузі туризму	154
<i>Дроботова М. В., Великий Н. Г.</i>	
Особливості маркетингових комунікацій у системі молодіжного туризму	156
<i>Кирніс Н. І., Кунпан Т. С.</i>	
Управління сталим розвитком на підприємствах ресторанного господарства	158
<i>Костишина Т. А.</i>	
Ефективність командної роботи в умовах сучасних викликів	160
<i>Микуланинець С. І., Кампов Н. С.</i>	
Бізнес-процесний підхід до організації туристичної діяльності	163
<i>Овдіюк О. М., Нестерчук І.К.</i>	
Особливості управління сфери туристичної індустрії в Україні	167
<i>Черниш Д. О.</i>	
Управління персоналом готельно-ресторанного комплексу	169

Секція 5. Інфраструктура туризму

<i>Мальська М. П., Манько А. М., Ардан Х. В.</i>	
Роль спортивних готелів у функціонуванні сучасної індустрії гостинності	172
<i>Прищєна О. М.</i>	
Історичні аспекти розвитку активного туризму	176
<i>П'янков М. М.</i>	
Екологічні практики підприємств сфери гостинності	179

українських готельних послуг є також незначним. Основними «гравцями» готельного бізнесу регіонів є мікро-, малі і середні підприємства.

Імплементация цифрових технологій впливає на показники діяльності підприємства загалом та на трансформацію окремих бізнес-моделей. Відповідно необхідно удосконалювати процес побудови інноваційної бізнес-моделі підприємства на основі трансформації усіх бізнес-процесів, що уможливить узгодження даної моделі з організаційною системою підприємства та прийняти стратегічне рішення щодо застосування певних цифрових технологій з метою забезпечення подальшого цифрового розвитку готельного господарства.

Бібліографічний список:

1. Поворознюк І. М., Слатвінська Л. А., Бербец Т. М. Формування конкурентоспроможності готельних послуг регіону. Економічні горизонти. 2018. № 3(6). С. 107 – 120. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/156320/162491>
2. Литвиненко Т. К. Новітні технології обслуговування у сфері ресторанного бізнесу. Київ: КНТЕУ, 2018. 215 с.

Бричук Ю. В.,

здобувачка вищої освіти

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Непийвода А. Р.,

здобувачка вищої освіти

Пряшівський університет в Пряшеві

Науковий керівник: к. е. н., доцент **Слатвінська Л. А.**

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ УМАНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Уманська територіальна громада активно розвиває та популяризує туризм. Однією із важливих складових розвитку туристичної діяльності у громаді є ефективна реалізація механізму публічного управління, що базується на Конституції України, Законі України «Про туризм», «Стратегії розвитку туризму та курортів до 2026 року», «Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2027 рр.», яка передбачає якісні зміни туристичного потенціалу громад області. У Програмі розвитку туризму в Черкаській області на 2021-2025 роки відзначено, що туристичний потенціал області дозволяє розвивати на своїй території майже всі види сучасного туризму, «Державній стратегії регіонального розвитку на

2021-2027 роки», «Стратегії розвитку туризму та екосистеми паломництва Уманської міської територіальної громади до 2030 року»[1] .

Важливо відзначити, що у період воєнного стану Уманська територіальна громада активно співпрацює із внутрішньопереміщеними громадянами та релокованим бізнесом із територій активних бойових дій, які спеціалізуються на розвитку туризму в громадах, а саме із ГО «Агенція регіонального розвитку Таврійського об'єднання територіальних громад», БФ «Це Крафт» та ін.

В Уманській громаді у січні 2024 року розпочала свою діяльність МІСЦЕВА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ «КЛАСТЕР «ШЛЯХАМИ ТРИПІЛЬСЬКОЇ ПРАМАТЕРІ»» [2]. Метою створення Асоціації є сприяння розвитку місцевого самоврядування як однієї з основ демократичності держави, а також представництво і захист інтересів членів асоціації та сприяння ефективному здійсненню ними своїх повноважень, сприяння місцевому та регіональному розвитку, розвитку усіх видів туризму, використання економічного потенціалу, природних, культурно-історичних та інших ресурсів, а також сприяння залучення інвестицій.

Публічне управління розвитком туризму – це система стратегій, політик, програм та заходів, спрямованих на стимулювання та сприяння розвитку туристичної індустрії в певній країні, регіоні або місцевій громаді [3,4].

Основні аспекти публічного управління розвитком туризму включають:

- стратегічне планування: розробка стратегій та планів розвитку туризму, які відповідають потребам та можливостям конкретної території. Це може включати аналіз ринку, визначення конкурентних переваг, пошук цільових аудиторій та встановлення основних цілей розвитку;

- законодавство та регулювання: урядове регулювання туристичної галузі, включаючи прийняття законів, нормативних актів та стандартів, що стосуються туризму, та забезпечення їх виконання;

- маркетинг та просування: розробка та впровадження маркетингових стратегій для просування туристичних продуктів та послуг на міжнародному та внутрішньому ринках. Це може включати рекламні кампанії, участь у туристичних виставках та заходах, розвиток туристичних брендів тощо;

- інфраструктура та послуги: забезпечення належної туристичної інфраструктури, включаючи готелі, ресторани, транспортні мережі, атракції, туристичні маршрути та інші послуги для зручності відвідувачів;

- співпраця та партнерство: співпраця між урядовими органами, громадським сектором, приватними підприємствами та іншими зацікавленими сторонами для спільного розвитку туристичної галузі;

- сталість та сталий розвиток: забезпечення сталого розвитку туризму, який враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти, та заходи з мінімізації негативного впливу туризму на природу та культурне середовище.

Публічне управління розвитком туризму у територіальній громаді включає в себе широкий спектр заходів та стратегій, спрямованих на залучення та розвиток туристичного потенціалу даної території.

Індикаторами успішної реалізації механізму публічного управління розвитку туризму територіальної громади будуть такі ключові результати:

- створена інфраструктура, адже розвиток туризму передбачає створення та покращення туристичної інфраструктури, такої як готелі, ресторани, туристичні маршрути, музеї та інші об'єкти;

- ефективна промоція та маркетинг, яка буде відображена у проведенні ефективної рекламної кампанії з метою привернення уваги туристів до території через рекламні кампанії в соціальних медіа, участь у туристичних виставках та інші заходи;

- розвинені туристичні маршрути та атракції через співпрацю з місцевими підприємствами та організаціями для створення та підтримки цікавих туристичних маршрутів і атракцій;

- досягнутий високий рівень організації подій та фестивалів: проведення туристичних заходів, таких як фестивалі, концерти, ярмарки тощо, є привабливими для відвідувачів та сприяють розвитку туризму;

- досягнутий високий рівень охорони навколишнього середовища та культурної спадщини шляхом збереження природних та культурних цінностей території, що є важливим аспектом сталого розвитку туризму, що може включати розвиток програм екологічного туризму та заходи зі збереження культурної спадщини;

- досягнутий високий рівень участі громадськості та зацікавлених сторін: врахування думки та інтересів місцевого населення та зацікавлених сторін при плануванні та розвитку туристичних проєктів.

Ці аспекти рекомендовано враховувати при розробці та впровадженні стратегії розвитку туризму на території територіальної громади.

Відповідно, спільні зусилля громад та їх об'єднань сприяють реалізації механізму публічного управління розвитком туризму.

Бібліографічний список:

1.«Стратегії розвитку туризму та екосистеми паломництва Уманської міської територіальної громади до 2030 року». URL: <https://uman-rada.gov.ua/index.php/ekonomika/sotsialno-ekonomichni-rozvytok-mista/strategiia-rozvytku/item/22559-strategiya-rozvytku-turyzmu-ta-ekosystemy-palomnytstva-umanskoyi-miskoyi-terytorialnoyi-hromady-do-2030-roku>

2. Слатвінська, Л., Збиранник, О., & Грибанов, Т. (2024). Шляхи відновлення мікро-, малого та середнього бізнесу у секторі туризму та гостинності в контексті модернізації середовища. Економіка та суспільство, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-115>

3. Методичні рекомендації Стратегічне планування розвитку територіальних громад. URL: <https://uman-rada.gov.ua/index.php/ekonomika/sotsialno-ekonomichnyi-rozvytok-mista/strategiia-rozvytku/item/21871-metodychni-rekomendatsii-strategichne-planuvannia-rozvytku-terytorialnykh-hromad>

4. Потравка, Л., & Пічура, І. (2020). Публічне управління розвитком туристичної галузі в умовах трансформацій національної економіки України. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (3), 30-36. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.3.4>

Волощенко К. О.

здобувач вищої освіти,

Науковий керівник: к.е.н., доцент **Кочума І. Ю.**

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ СФЕРІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО АКТИВІЗАЦІЇ

Підприємництво є одним з найважливіших чинників соціально-економічного прогресу сучасного суспільства. Розвиток підприємництва розглядається як стратегічний напрям подолання економічної кризи та вирішення соціально-економічних проблем і суперечностей перехідної економіки України. Надважливе значення має розвиток підприємництва в сфері гостинності. Це одна з найбільш динамічних галузей сьогодення, вона має величезні перспективи розвитку, тому потребує особливої уваги з боку суспільства та наукової спільноти. В Україні вона зазнала значних втрат через війну, багато бізнесів в цій сфері змушені були припинити свою роботу та закритися. Особливо малий бізнес. Ті підприємства сфери гостинності, що залишилися на ринку, змушені долати безліч труднощів і перешкод, пов'язаних з воєнним станом в країні, недосконалістю державного регулювання.

Практика готельно-ресторанного бізнесу, конкуренція в галузі, економічні реалії з їх складними внутрішньогосподарськими умовами та відносинами значно ускладнили підприємницьку діяльність на ринку послуг, зумовили нові закономірності його розвитку. Це вимагає постійного вдосконалення і поглиблення існуючих наукових теорій, зокрема перегляду підходів і принципів управління та розвитку підприємницької діяльності в готельно-ресторанному бізнесі, адаптації наукових концепцій та інструментів у підприємницькому середовищі до сучасних економічних умов з урахуванням галузевої специфіки [3].